

Suhadolnik, J. *Osebnosti mesta Ljubljane – portretna serija fototeke: inventar*. Ljubljana : Zgodovinski arhiv Ljubljana, 2005. 258 str.

Zgodovinski arhiv Ljubljana objavio je 2005. inventar *Osebnosti mesta Ljubljane – portretna serija fototeke* Jože Suhadolnika. Riječ je o analitičkom inventaru četvrte od pet serija koje čine fototeku Arhiva, a unutar koje su objedinjeni portreti istaknutih osoba iz javnog, političkog i kulturnog života Ljubljane u razdoblju od 1860. do 2005.

Inventar je organiziran u četiri velike cjeline, od kojih prva funkcionira kao uvod u seriju, dok su ostale tri analitičke. U prvoj nam autor daje podatke o nastanku i organizaciji serije, u drugoj donosi popis portreta, u trećoj slikovni ispis serije, a u četvrtoj navodi primjere informativnih, sadržajnih i slikovnih ispisa.

Prva velika cjelina inventara (5-21) podijeljena je u nekoliko manjih dijelova i u njoj su dani svi najbitniji podaci o historijatu, organizaciji i pristupu sređivanju kako same serije, tako i kompletne fotografske zbirke arhiva. Glavnina serije prikupljena je u razdoblju između 1933. i 1935. u Mjesnoj općini Ljubljana kada je onodobni mjesni načelnik Dinko Puc za kroniku mjesta počeo sakupljati portrete s kratkim osobnim podacima izabranih osoba iz javnog života grada. Novosakupljena zbirka fotografija ujedno je trebala poslužiti i kao osnova za budući muzej. Tako su prikupljeni portreti osoba koje su svojim rođenjem, školovanjem i radom bile vezane uz Ljubljanu, ali i nešto portreta osoba čija je povezanost s glavnim slovenskim gradom slaba ili je nije moguće dokazati. Veća dopuna serije uslijedila je 1950-ih godina i u nešto manjem opsegu do kraja XX. st.

Iz načina na koji je serija sređena može se vidjeti da se autor pritom vodio načelom organiziranja muzejske fototeke, koji je onda prigodom opisa dopunjavao elementima opisa sukladnima međunarodnim arhivskim standardima. Rezultat su takvog pristupa tri vrste obavijesnih pomagala: arhivski popis serije, inventarni popisni karton i računalna baza podataka s pretraživačem. Serija portreta svoj je konačni oblik dobila 2000. godine kada je, nakon zadnje dopune, organizirana u pet podserija: pojedinačni, dvojni, skupni, slikarski i kiparski portreti s ukupno 1.056 fotografija. Tako organizirana, serija je digitalizirana i unesena u računalni program.

U nastavku prve cjeline, inventar donosi podjele serije s obzirom na opseg ili oblik portreta (cjelopostavni, dokoljenski, dopasni, doprsni i portret glave), broj prikazanih osoba (pojedinačni, dvojni i skupni) te pogled (frontalni, profilni i poluprofilni portret). Nadalje, autor inventara daje nam i podatke o fotografskim tehnikama, tonovima i formatu fotografija, stupnju očuvanosti te vrijednosti fotografija. Pridodani su i popis fotografa i fotografskih ateljea, i to onih iz Ljubljane, iz ostatka Slovenije te iz tuđine (ovdje su navedeni i fotografi i ateljei s područja Hrvatske: Be-Ka, Mosinger, Rekord, Reputin i Tonka), zatim popis portretiranih osoba po zanimanjima i popis s obzirom na mjesto nastanka fotografija. Na kraju prve, uvodne cjeline dodan je i popis korištene literature.

Druga cjelina (22-74) popis je portreta unutar serije. Podijeljen je u dva dijela, i to popis pojedinačnih portreta (22-59) i popis dvojnih, skupnih, slikarskih i kiparskih portreta (60-74). Popisi donose sljedeće podatke: opis (motiv, lokacija i pogled), signaturu svake fotografije te eventualni broj duplikata. Među portretiranim osobama ima i onih od značaja za hrvatsku povijest i kulturu, kao što su Zlatko Baloković, Dragiša Cvetković, car Franjo Josip I, kralj Aleksandar I. Karađorđević, Stjepan Radić, Josip Broz Tito, Vatroslav Lisinski i dr.

Iduća, treća cjelina – slikovni ispis cijele serije (75-252), usko je vezana uz popise iz prethodne cjeline zajedno s kojima čini središnji dio ovog analitičkog inventara. Po šest portreta raspoređeno je na svaku stranicu inventara zajedno s pridruženim signaturama,

imenom i prezimenom portretirane osobe, godinom rođenja i smrti te zanimanjem. Prvo se redaju pojedinačni portreti, zatim dvojni, pa skupni, a na kraju slikarski (slike i karikature) te kiparski portreti.

Zadnja cjelina inventara (253-258) više funkcionira kao dodatak negoli kao dio samog inventara, a donosi primjere informativnih, sadržajnih i slikovnih ispisa. Na priloženim je karticama, koje funkcioniraju kao obavijesno pomagalo, reprodukcija fotografije te mnoštvo podataka o fotografiji i portretiranim osobama. Dodan je i opis samog inventara s historijatom stvaratelja i serije, podserijama, autorskim pravima i popisom obavijesnih pomagala.

Suhadolnikov analitički inventar *Osebnosti mesta Ljubljane – portretna serija fototeke* zanimljiv je primjer kombinacije muzeološkog i arhivističkog pristupa pri organizaciji i sređivanju fotografske zbirke, odnosno serije. Nesumnjivo je da je autoru, kada se odlučio za takav, kombinirani pristup na ruku išla činjenica da je riječ o samo jednoj seriji s nešto više od tisuću fotografija, ali krajnji rezultat opravdava izbor navedene kombinacije, i kao takav potencijalnog korisnika detaljno informira o sadržaju serije portreta. Jednostavan i pregledan, a istodobno s mnoštvom podataka, predstavlja nadasve korisno obavijesno pomagalo svakome tko se po prvi puta susreće sa serijom portreta fototeke Zgodovinskog arhiva Ljubljane.

Hrvoje Gržina